

19. helluntain jälkeinen viikko, torstai

Päivän epistola

(Fil. 1: 20 – 27a)

”Veljet, odotan ja toivon hartaasti, että en joudu millään tavoin häpeään vaan voin nyt niin kuin aina ennenkin olla rohkea ja tuottaa kunniaa Kristukselle, jäänpä sitten eloon tai kuolen. Minulle elämä on Kristus ja kuolema on voitto. Mutta jos jään tähän elämään, siitä hyötty tehtäväni. En tiedä, kumman valitsisin, olen kahden vaiheilla. Haluaisin lähteä täältä ja päästä Kristuksen luo, sillä se olisi kaikkein parasta. Teidän vuoksenne on kuitenkin parempi, että jään eloon. Olen siitä varma. Niinpä tiedänkin, että jään tänne ja pysyn kaikkien teidän luonanne, jotta te edistyisitte uskossa ja saisitte siitä iloa. Silloin te Kristuksen Jeesuksen omina saatte yhä enemmän aihetta riemuita minusta, kun jälleen tulen luoksenne. Teidän on vain käyttäydyttävä Kristuksen evankeliumin arvoa vastaavalla tavalla.”

Eilisen epistolan viimeinen jae ja tämän päivän ensimmäinen jae ovat sama. Paavali käsittelee tässä omaa tilaansa. Paavalille ”elämä on Kristus ja kuolema on voitto”. Kasteessaan (Ap.t. 9: 18) Paavali oli kuollut tavalliselle maalliselle elämälle ja nyt hänen elämänsä hallitsee Kristus. ”Kuolema on voitto” Paavalille sen takia, että silloin hänen yhdessäolonsa jo ylösnousseen Kristuksen kanssa tiivistyy. Päämääränä Paavalilla on ylösnousemus. ”Jos jään tämän elämään, siitä hyötty tehtäväni” merkitsee, että Paavali voi jatkaa julistustaan ylösnousemuksesta. ”Haluaisin lähteä täältä” merkitsee kuolemaa. ”Se olisi kaikkein parasta” tarkoittaa, että silloin toteutuisi Paavalin toivomus olla Kristuksen kanssa.

Paavali ei kuitenkaan etsi kuolemaa. Hänelle on annettu tehtävä, jonka hän koettaa suorittaa parhaalla mahdollisella tavalla: ”Teidän vuoksenne on kuitenkin parempi, että jään eloon.” Paavali on ”siitä varma”. Paavalin jäädessä maailmaan muut voivat edistyä uskossa. Paavali suunnittelee vierailevansa Filippissä uudelleen (kts. myös Ap.t. 20: 1 -6).

Tekstin viimeisestä jakeesta luimme vain alun. Tässä Paavali on siirtymässä uuteen aiheeseen: miten filippiäisten on elettävä. Kristittyjen on ”käyttäydyttävä Kristuksen evankeliumin arvoa vastaavalla tavalla”. Käyttäytyä -sanaa käytettiin tuohon aikaan, kun yhteiskunnan jäsen eli yhteiskunnan sääntöjen mukaan. Kristityn tuli siis elää Kristuksen opetuksen mukaisesti.

Päivän evankeliumi

(Luuk. 6: 12 – 19)

”Siihen aikaan Jeesus meni vuorelle rukoilemaan ja vietti siellä koko yön rukoillen Jumalaa. Päivän koittaessa hän kutsui luokseen opetuslapsensa ja valitsi heistä kaksitoista, jotka nimesi apostoleiksi. Nämä olivat Simon, jolle hän antoi myös nimen Pietari, tämän veli Andreas, Jaakob ja Johannes, Filippus, Bartolomeus, Matteus, Tuomas ja Jaakob Alfeuksen poika, Simon, jota kutsuttiin Kiivailijaksi, Juudas Jaakobin poika ja Juudas Iskariot, josta tuli kavaltaja. Jeesus laskeutui vuorelta yhdessä heidän kanssaan ja pysähtyi tasaiselle paikalle. Siellä oli suuri joukko hänen opetuslapsiaan ja paljon kansaa kaikkialta Juudeasta, Jerusalemita ja rannikolta Tyroksen ja Sidonin seudulta. Kaikki he olivat tulleet kuulemaan Jeesusta ja hakemaan parannusta tauteihinsa. Myös saastaisten henkien vaivaamat tulivat terveiksi. Jokainen yritti väentungoksessa päästä koskettamaan häntä, sillä hänestä lähti voimaa, joka paransi kaikki.”

Vuori on paikka, joka Raamatussa kuvataan ihmisen ja Jumalan kohtaamisen paikkana. Jeesus antaa seuraajilleen mallin, miten elää. Rukouksen kohdalla Hän kävi sekä synagogissa että temppelissä, joissa on yhteisöllinen toiminta. Mutta Hänen mainitaan useita kertoja vetäytyneen yksinäisyyteen rukoilemaan. Nyt evankeliumi kertoo Hänen rukoilleen ”koko yön”. Näin Jeesus valmistautui tuleviin tehtäviinsä. Näin meidänkin tulisi toimia. Jeesus Jumalan Poikana ei rukoile itselleen armoa, vaan Hän rukoilee puolustajana ihmiskunnan puolesta (vrt. 1. Joh. 2: 1). Kirkon opettajat näkevät tässä rukouksen tärkeyden ennen kirkolliseen virkaan valitsemista. Jumalan tulee ohjata valinnan tekijöitä valitsemaan sopivan henkilön.

Kahdentoista apostolin valitseminen tapahtuu Jumalan johdatuksesta, ja tähän Jeesus oli rukouksessa valmistautunut. Apostolien luku kaksitoista osoittaa jatkuvuutta Israelin kanssa (Israelin kaksitoista heimoa). Tämä tulee hyvin ilmi Apostolien teoissa, missä valitaan uusi apostoli Mattias Juudas Iskariotin tilalle (Ap.t. 1: 26). Tämän jälkeen apostolit olivat valmiit vastaanottamaan Pyhän Hengen ja aloittamaan evankeliumin julistamisen. Apostoli on sana, jolla kuvataan kristillistä lähetystyöntekijää, joka julistaa Jumalan sanaa. Luukas korostaa tässä kahdentoista apostolin joukkoa, jotka ovat olleet Jeesuksen opetuslapsia ja jotka todistavat Hänen ylösnousemisestaan. Toisaalta Jeesuksen opetuslasten joukko on suurempi ja he myös toimivat lähetystyössä. Luukas toisaalta Apostolien teoissa kutsuu myös Paavalia apostoliksi, vaikka tämä ei ollut Jeesuksen opetuslapsi.

Luukas luettelee apostolit. Vastaavia nimilistoja on myös Markuksella (Mark. 3: 16 – 19) ja Matteuksella (Matt. 10: 2 – 4) sekä Apostolien teoissa (Ap.t. 1: 13). Nimet ja niiden järjestys voivat hieman erota eri kirjoissa. Pietari mainitaan aina ensimmäisenä ja Juudas Iskariot viimeisenä.

Pietari oli Simonin kutsumanimi, sanana se tarkoittaa kalliota. Apostolit eivät ole yhtenäinen joukko. Osa on kalastajia, yksi heistä on ”Kiivailija” (jonka nimen merkityksestä on erilaisia teorioita, todennäköisesti kyse ei ole poliittisesta kiivailijasta, vaan hengellisestä), suurin osa on galilealaisia, mutta joukossa on yksi Juudeasta (Juudas Iskariot, sana Iskariot voidaan tulkita ”mies Keriotista, Keriotin kaupunki oli Juudeassa), yksi on tullimies, Filippuksen nimi on kreikkalainen, yksi heistä petti Jeesuksen. Osasta on säilynyt tietoa, mutta iso osa heistä on hävinnyt ”historian hämääseen”.

Myöhemmin Luukas kirjoittaa seitsemänkymmenen kahden opetuslapsen lähettämisestä (Luuk. 10: 1 – 20). Tässä yhteydessä heistä ei käytetä sanaa apostoli. Kun Jeesus lähetti heidät, niin heidän voidaan ymmärtää olevan apostoleja. Sana apostoli suomennetaan sanalla lähettäjä tai lähetetty. Ortodoksisen kirkon perinteessä tämän laajemman apostolien joukon lukumäärä on joko seitsemänkymmentä tai seitsemänkymmentäkaksi.

Luukas ehkä käyttää sanaa apostoli hieman eri merkityksessä kuin Matteus ja Markus. Nämä korostavat lähetystyön tekemistä. Luukkaalla voi olla taustalla Vanhan liiton muodostuminen Jumalan ja Israelin kansan välillä (vrt. 2. Moos. 24: 1, 3, 12 – 14). Mooses meni vuorelle saamaan lain yhdessä Israelin vanhimpien kanssa (Mooses, Aaron, Nadab ja Abihu sekä seitsemänkymmentä Israelin vanhinta, 2. Moos. 24: 9). Nyt Jeesus tulee vuorelta yhdessä kahdentoista apostolin kanssa, jotka edustavat uutta muodostuvaa yhteisöä. Tullessaan kansanjoukon luo Jeesus määrittää tämän uuden yhteisön olemuksen.

Hän opettaa kansaa. Tästä alkaa Luukkaan vuorisaarna (vrt. Matt. 5 - 7). Luukkaan evankeliumi eroaa joissain asioissa Matteuksen vastaavasta saarnasta. Hänen tekstinsä on Matteusta lyhyempi. He molemmat käyttävät samaa lähdettä (Q -lähde), mutta eri tavalla. Läsnaolijat mainitaan hieman eri tavalla. Matteus ja Luukas käyttävät eri merkityksessä sanoja rikas ja köyhä. Luukkaalla nämä sanat eivät niinkään viittaa hengellisyyteen, vaan enemmän ihmisen asemaan yhteiskunnassa. Heidän mielenkiintonsa asioihin on erilainen. Luukas on käyttänyt lähdettään sillä tavalla, että Jeesuksen sanat eivät ole suunnattu vain läsnäoleville ihmisille, vaan Luukkaan seurakunnille (ja myös meille). Kohteena eivät ole vain juutalaiset, vaan kristinuskoon kääntyneet ei-juutalaiset.

Eri paikoista tulleet ihmiset ”olivat tulleet kuulemaan Jeesusta ja hakemaan parannusta tauteihinsa. Jeesuksen kuuleminen tapahtui sielun pelastukseksi. Hänen toimintaansa kuului myös huolehtiminen ihmisten ruumiista, Hän paransi heidän tautejaan. Myös saastaisten henkien vaivaamat tulivat terveiksi.” Jeesuksesta ”lähti voimaa, joka paransi kaikki.” Hän on itse voiman lähde. Kaikki muut Raamatun mainitsevat ihmiset (profeetat ja apostolit), jotka ovat parantaneet, ovat saaneet voimansa

Jumalalta.

Saastainen henki tarkoittaa tässä Jumalaa vastustavaa voimaa, se ei siis liity hygieniaan. Jos käytämme sanaa epäpuhtas (henki), niin saamme sille vastakohtan. Parantunut oli siis puhdas, terve. Jeesus siis sai ihmiset puhtaiksi, heillä oli mahdollisuus kohdata Jumala, he olivat nyt pyhiä tai pyhittyneitä.

Mainittuaan parantumiset Luukas kirjoittaa Jeesuksen opetuksesta. Se ei kuitenkaan sisälly tämänpäiväiseen tekstiin vaan alkaa huomiossa tekstissä.